

انتخابات

روزنامه صبح ایران

بررسی تحولات نظامی در سال‌های اخیر

به عصر «صالح مسلح»

خوش آمدید!

صفحه ۷

به دنبال کاهش محسوس دما در کشور

رکورد مصرف گاز همزمان با سفیدپوش شدن شهرها شکست

صفحه ۴

وقتی مجلس ابزار نظارتی خود را کنار می‌گذارد

حمایت یا عقب‌نشینی؟

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با انتقادهایی در حوزه اشتغال، وضعیت صندوق‌های بازنشستگی و عدم تحقق وعده‌های حمایتی مواجه بود. وزارت راه و شهرسازی نیز به دلیل بحران مسکن، کندی پروژه‌های عمرانی و ناتوانی در کنترل بازار اجاره، بارها مورد سؤال و تذکر قرار گرفت. در وزارت جهاد کشاورزی، نابسامانی در تأمین نهاده‌های دامی، افزایش هزینه تولید، بی‌ثباتی بازار محصولات کشاورزی و فشار مضاعف بر تولیدکنندگان، از جمله دلایل اصلی طرح استیضاح بود؛ مسائلی که مستقیماً با سفره مردم در ارتباط است. وزارت نیرو نیز به دلیل مدیریت نادرست منابع آب، قطعی‌های برق، و نبود برنامه شفاف برای تأمین پایدار انرژی، با انتقادهای جدی نمایندگان روبه‌رو شد؛ انتقادهایی که بارها در صحن علنی مجلس مطرح شد اما به اصلاح ملموس منجر نشد.

مزدبگیران از درمان انصراف می‌دهند؟! درمان درمنگنه فشارهای سنگین زندگی	تغییر نرخ شیر خام روزانه شد! نابسامانی قیمتی در بازار لبنیات	دلایل گرایش به بی‌فرزند ی در ایران بررسی شد رهاورد وارونه طرح‌های افزایش جمعیت
صفحه ۸	صفحه ۵	صفحه ۳

سخت نخست

هر شب ساعت ۱۹: قراروزرا در بانک مرکزی

با کنار رفتن رئیس پیشین بانک مرکزی، دولت چهاردهم پس از ماه‌ها سردرگمی اقتصادی به یک مرکز نقل تصمیم‌گیری رسیده است؛ جایی که هماهنگی شبانه وزراری اقتصادی، مسیر بزرگ‌ترین جراحی اقتصادی سه دهه اخیر را تا حدودی هموار کرده است. با کنار گذاشتن فرزین از دولت چهاردهم، تیم اقتصادی دولت برای نخستین

چرا از گروه‌های مرجع اعتبارزدایی شده است

وقایع دی به علت نادیده انگاشتن اعتراضات گذشته بود

من گاهی به شوخی در این گفت‌وگوها به شعر مولوی اشاره می‌کنم که می‌گوید: «صد نامه فرستادم، صد راه نشان دادم، یا راه نمی‌دانی، یا نامه نمی‌خوانی» که گویای این وضعیت است. این فعال سیاسی و دانشگاهی با تأکید بر ضرورت پرهیز از مرزبندی‌های خودی و غیر خودی در میان دلسوزان کشور تصریح کرد: اگر افرادی با دغدغه ایران، دغدغه ملی، مذهبی و سیاسی - حتی اگر نظرشان کاملاً منطبق با حکمرانی نباشد- سخن می‌گویند، این دلسوزی آنها می‌تواند باعث شود مسئله را شفاف‌تر و حتی دقیق‌تر ببینند، این افراد به دلیل فاصله‌ای که دارند، گار آزادانه‌تر مسائل را می‌بینند و می‌توانند به حل آن‌ها کمک کنند. اما متأسفانه از این ظرفیت استفاده نشد.

وقتی به فرآیند اعتراض‌ها توجه نمی‌شود اعتراض به خشم و سپس خشونت تبدیل می‌شود

وی افزود: وقتی به فرآیند اعتراض‌ها توجه نمی‌شود و تلاشی برای گفت‌وگوی مؤثر برای حل مشکلات صورت نمی‌گیرد، اعتراض می‌تواند به خشم و سپس خشونت تبدیل شود. در این شرایط، با توجه به نوع چالش‌هایی که نظام جمهوری اسلامی، به‌ویژه با رژیم اسرائیل دارد - رژیمی که همه ما می‌دانیم به هیچ قاعده‌ای پایبند نیست - طبیعی است که آن‌ها با دقت بیشتری انباشت اعتراض‌ها را رصد کنند و در بزنگاه‌ها تلاش کنند اعتراضات مسالمت‌آمیز مردم را به سمت خشونت‌های رادیکال، کشته‌سازی و تخریب اموال عمومی سوق دهند. تحلیل آن‌ها مبتنی بر شناخت دقیق‌تری از اعتراضاتی است که حل نشده‌اند و در نتیجه با خشم و گاه نفرت، به‌ویژه در میان نسل جوان، همراه شده‌اند.

ظرفیان در پایان تأکید کرد: در چنین فضایی، دشمنان که مترصد اجرای نقشه‌ها و توطئه‌ها خود هستند تلاش می‌کنند از این اتمسفر ایجادشده برای ضربه زدن به تمامیت ایران و تضعیف جایگاه آن در منطقه استفاده کنند؛ چراکه ایران را مانعی جدی برای تحقق راهبردهای خود در خاورمیانه می‌دانند. به نظر من پارادوکس ماجرا اینجاست که آن‌ها این روندها را دقیق‌تر رصد کردند، تا کسانی که باید در داخل با حساسیت بیشتری به این مسائل توجه می‌کردند و اجازه نمی‌دادند اعتراض به عرصه خشم و نفرت کشیده شده و به ابزاری در دست بیگانگان تبدیل شود.

گرفته‌اند و حاصل این وضعیت، نوعی اعتبارزدایی از گروه‌های مرجع بوده و این اعتبارزدایی اکنون آثار خود را نشان می‌دهد. ظرفیان با تأکید بر اینکه نمی‌خواهم بگویم این نقش به‌کلی از بین رفته است بلکه همچنان اگر این گروه‌ها به رسمیت شناخته شوند، می‌توانند در کمک به فهم درست مسئله، رفع انسدادها و حرکت به سمت حل مسئله نقش مؤثری ایفا کنند، اظهار داشت: اما در هر صورت، طبیعی است که وقتی احزاب، سندیکاها و جریان‌های صنفی تضعیف می‌شوند، یکی از کارکردهای اصلی آن‌ها که کمک به شکل‌گیری عقل جمعی و ارتقای مشارکت جمعی است نیز آسیب ببیند.

این فعال سیاسی اصلاح‌طلب ادامه داد: طبیعتاً یکی از ویژگی‌های مهم این نهادها آن است که در شرایط بحرانی وارد عمل می‌شوند و کمک می‌کنند تا میان نقاط چالشی، شکاف‌های اجتماعی و گفت‌وگوی میان جامعه و حکمرانی، نوعی میانجی‌گری و مفاهمه شکل بگیرد. من عرض کردم که این نقش آسیب دیده است، اما به نظر من همچنان راهی وجود ندارد جز اینکه این گروه‌ها را به کمک بگیریم، آن‌ها را به رسمیت بشناسیم، هم در فهم مسئله از ظرفیتشان استفاده کنیم و هم در حل مسئله، آن‌ها را شریک بدانیم.

وی افزود: گروه‌های مرجع، از جمله نخبگان ، دانشگاهیان، معلمان، پزشکان، هنرمندان و سایر اقشار اثرگذار، در هر

پاسخ به پرسشی درباره نقش احزاب، نخبگان و حلقه‌های واسط میان حکومت و مردم برای پیشگیری از اعتراضات چندپایه تر و خشونت آمیزتر در آینده گفت: واقعیت این است که یکی از آسیب‌های جدی در نحوه مدیریت و حکمرانی سیاسی در این سال‌ها، تضعیف نقش احزاب، نخبگان و سازوکارهای میانجی بوده است که می‌توانستند در انتقال مطالبات، تعدیل تنش‌ها و تبدیل اعتراض به گفت‌وگوی سازنده نقش مؤثرتری ایفا کنند.

به سال‌های اخیر از گروه‌های مرجع اعتبار زدایی شده است

وی افزود: گروه‌های مرجع، از جمله نخبگان ، دانشگاهیان، معلمان، پزشکان، هنرمندان و سایر اقشار اثرگذار، در هر جامعه‌ای نقش‌های میانجی و واسط ایفا می‌کنند؛ نقش‌هایی که می‌توانند گفت‌وگو را تسهیل و میان جامعه و حاکمیت پل ارتباطی بسازند. متأسفانه ما در سال‌های اخیر این نقش‌ها را تضعیف کرده‌ایم. امروز احزاب در جایگاه واقعی خود قرار ندارند، جریان‌های سیاسی نیز تا حد زیادی از کارکرد اصلی‌شان فاصله

وی افزود: در مقاطعی نیز اعتراض‌های اقتصادی را تجربه کردیم؛ از جمله در سال ۹۸ که اگرچه وجوه دیگری هم داشتند، اما منطق غالب آن‌ها اقتصادی بود. همچنین اعتراضاتی با محوریت سبک زندگی و مسائل فرهنگی در سال ۱۴۰۰ شکل گرفت که در قالب موضوعاتی مانند ماجرای مهسا، بحث حجاب و سایر مؤلفه‌های فرهنگی بروز پیدا کرد. این موارد نشان می‌دهد که هر موج اعتراضی، گرچه دارای لایه‌های متعدد بوده، اما معمولاً یک محور مسلط و قابل تشخیص داشته است.

اعتراض اخیر از الگوی اعتراضات پیشین فاصله گرفته است

معاون امور دانشجویی وزارت علوم در دولت اصلاحات با بیان اینکه اعتراض اخیر از الگوی اعتراضات پیشین فاصله گرفته است، اظهار داشت: اگرچه زمینه‌های اقتصادی همچنان نقش مهمی در شکل‌گیری آن دارند، اما ترکیب اجتماعی معترضان، به‌ویژه حضور قابل توجه دانش‌آموزان، دانشجویان و نسلی که عمدتاً زیر ۳۰ سال سن دارند، نشان می‌دهد که با دامنه‌ای گسترده و متکثر مواجه هستیم. بررسی گفت‌وگوها و نحوه ابراز مطالبات در بخش‌هایی از این اعتراضات نشان می‌دهد که مسئله اقتصاد همچنان جدی است، اما اعتراض صرفاً اقتصادی نیست.

این پژوهشگر تاریخ و تحلیلگر سیاسی ادامه داد: به همین دلیل، برخی تحلیل‌گران از تعبیر «اعتراض هیبریدی» یا «ترکیبی» درمورد اعتراضات و ناآرامی های اخیر استفاده می‌کنند؛ اعتراضی که مؤلفه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را به‌طور هم‌زمان در خود دارد. یکی از دلایل اصلی شکل‌گیری چنین اعتراض ترکیبی را می‌توان در این واقعیت جست‌وجو کرد که اعتراضات گذشته به‌صورت جدی و اساسی به سمت حل مسئله هدایت نشدند.

ظرفیان با اشاره به نادیده گرفته شدن ریشه اعتراضات

ادوار گذشته و زمینه‌سازی بی‌توجهی‌ها برای شکل‌گیری اعتراضات اخیر اظهار داشت: در بسیاری از مقاطع، این تصور شکل گرفت که با فروکش‌کردن ظاهری اعتراضات، مسئله نیز پایان یافته است، در حالی که بنیان‌ها و ریشه‌های نارضایتی همچنان باقی مانده بودند. در دو دهه اخیر، صدها سخنرانی، دهه پیمایش و پژوهش‌های متعدد انجام شد که همگی نشان می‌داد جامعه ایران در آستانه یک درون یک مرحله اعتراضی قرار گرفته است؛ مرحله‌ای که اگر به‌درستی به آن پاسخ داده نشود، ظرفیت تشدید و پیچیده‌تر شدن را دارد.

معاون امور دانشجویی وزارت علوم در دولت اصلاحات با بیان اینکه در این تحلیل‌ها بارها هشدار داده بودند که در صورت بی‌پاسخ ماندن مطالبات، اعتراضات می‌توانند از شکل

پژوهشگر تاریخ و تحلیلگر سیاسی با بیان اینکه وقتی تلاشی برای گفت‌وگوی مؤثر صورت نمی‌گیرد، اعتراض می‌تواند به خشم و سپس خشونت تبدیل شود، تصریح کرد: برخی تحلیلگران از تعبیر «اعتراض هیبریدی» یا «ترکیبی» برای اعتراضات اخیر استفاده می‌کنند؛ اعتراضی که مؤلفه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را به‌طور هم‌زمان درخود دارد و از جمله دلایل شکل‌گیری آن عدم هدایت اعتراضات گذشته به سمت حل مسئله است.

به گزارش ایرنا، دی ماه ۱۴۰۴ ایران شاهد حوادث بسیار ناگواری بود که در شب‌های هجدهم و نوزدهم، تلخکامی این حوادث به اوج رسید، به گونه‌ای که شاید خاطرات آن تا سال‌ها از اذهان هیچ یک از ایرانیان زنده نشود. البته از مدت‌ها پیش، به‌ویژه پس از جنگ ۱۲ روزه بسیاری از جامعه‌شناسان و تحلیلگران سیاسی نسبت به انباشت مطالبات مردم به‌ویژه قشر جوان و سرریز کردن آن به شکل خشونت عریان در خیابان‌ها هشدار داده بودند.

با این حال به دلیل برخی مشکلات و بی‌توجهی‌ها شاید این هشدارها نادیده گرفته شد و یا آن گونه که بایسته بود به آن پرداخته نشد و سرانجام بر اساس آماری که در بیانیه رسمی شورای امنیت کشور آمده است ۳۱۱۷ نفر در حوادث دی ماه جان باختند. هر چند در فرآیند وقوع این رخداد دردناک نیز مانند موارد مشابه پیشین دست‌هایی درخارج از کشور تلاش کردند تا اعتراضات به حق مردم را که در آغاز شکلی مسالمت‌آمیز و صنفی داشت و دولت و سایر قوا نیز با آن همراهی و همدلی کرده و برای پیگیری آن قول مساعد دادند، به آشوب بکشند اما غفلت از این نکته که زمینه‌های اعتراضات اخیر اولاً صرفاً اقتصادی نبود و ثانیاً میراثی از مطالبات گذشته بر آن افزوده شد بود، باعث می‌شود تا تصمیم‌سازان کشور از تحلیل درست چرایی و چگونگی زمینه‌های ظهور و بروز آن غافل بمانند؛و این همان چیزی است که رئیس جمهور نیز در پیام خود اشاره و بر مسئولیت دولت و حاکمیت در برابر آسیب دیدگان و ماموریت به گروه های مختلف برای بررسی عوامل ناآرامی ها تأکید کرده است.

در راستای واکاوی علل بروز حوادث تلخ اخیر و راهکارهای پیشگیری از تکرار آنها، با غلامرضا ظرفیان، پژوهشگر تاریخ، تحلیلگر مسائل سیاسی و معاون امور دانشجویی وزارت علوم در دولت اصلاحات گفت و گو کرده‌ایم.

آنچه در ادامه می‌آید مشروح گفتگو با وی است.

غلامرضا ظرفیان در پاسخ به پرسشی درباره ریشه اعتراضات دی ماه و دلایل به خشونت کشیده شدن آن به خبرنگار سیاسی ایرنا گفت: به نظر می‌رسد اعتراض اخیر را می‌توان به‌عنوان پنجمین موج اعتراضی جامعه ایران در سال‌های اخیر در نظر گرفت؛ موجی که نسبت به اعتراضات پیشین، از حیث دامنه، ترکیب اجتماعی و تنوع مطالبات، ویژگی‌های متفاوت و پیچیده‌تری دارد. در اعتراضات قبلی، هر کدام دارای یک وجه مشخص‌تر بودند؛ برای مثال، برخی اعتراض‌ها در گذشته عمدتاً مبنای دانشجویی و سیاسی داشتند، سپس به‌تدریج عمومی‌تر شدند